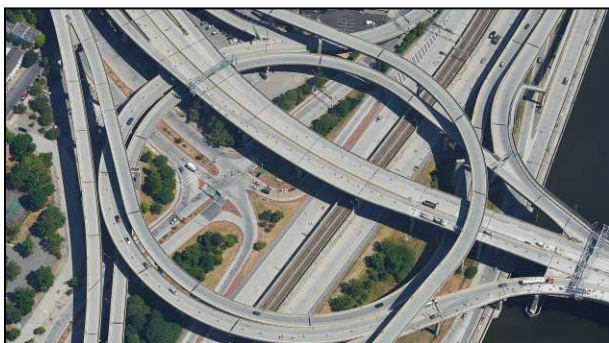

DERVENKÁR ISTVÁN

Kerülőutak, avagy magyar IT-szakemberek kalandjai külföldön – 1. rész

Miért mentek el? Visszajönnek-e? Miért jöttek vissza? Mit vittek és mit hoztak magukkal? Karrierutak külföldi kanyarokkal. Egyéni életutak, általános tanulságok.

Amikor a hazai IKT ipar munkaerő-problémáiról esik szó, mindig felmerül az elvándorlás kérdése. A legjobb IT-szakembereink elmennek külföldre dolgozni – mondják a munkaerőpiaci felméréseket végző szakemberek. Amikor pedig az okokat keresik felmerül, hogy azért mennek, mert ott többet fizetnek, mert jobbák a karrierlehetőségek, mert jobbák az életkörülmények, mert...

De sokan vissza is jönnek, és erre is vannak mindenféle okok: mert itt van a család és a barátok, mert kiderül, hogy nem is lehet sokkal többet keresni, vagy ha igen, akkor a többletet elviszi az, hogy drágább az élet, a karrierlehetőségeknek külföldön ugyanazok a korlátai, mint itthon és így tovább.

Megkerestünk hét szakembert, akik kipróbálták magukat külföldön – közülük ketten haza is tértek –, hogy történetükön keresztül bepillantást kaphassunk abba, ami a felmérések számai és grafikonjai mögött van. Arra voltunk kíváncsiak, hogy mi hajtotta őket, hogy külföldön keressék a boldogulásukat,

mit vártak és mit találtak. A hazatértektől azt is megkérdeztük, hogy mit hoztak magukkal külföldi munkahelyükről.

Tamás vagyok, IT-biztonsági szakember Kaliforniában

Tamás már elmúlt ötven. Harmincas éveie elején döntött úgy, hogy amúgy sikeres szakmai életet hátrahagyva végleg külföldre költözik, hogy ott építsen karriert. Másfél évtizede él és dolgozik folyamatosan külföldön. Anglia – és némi írországi kitérő – után végül az Egyesült Államok nyugati partján kötött ki. Kétszer is nekirugaszkodott a külföldi munkavállalásnak. Még jóval az EU-csatlakozás előtt lehúzott két és fél évet Angliában, majd pár évre hazaköltözött. A csatlakozás után nem sokkal azonban újra felkerekedett, először Írországba, majd Angliába, onnan pedig a tengerentúlra, az USA-ba ment. Ma már családja is Amerikához köti. Jelenleg saját vállalkozás felépítésén dolgozik Los Angelesben.

„Először főleg a karrierlehetőségek miatt költöztem ki, természetesen a magasabb kereset is szempont volt a döntésben.” A második kiköltözés hátterére már sokkal összetettebb, mint írta, amikor két és fél év után visszatért Angliából, gyorsan szembeülni kellett az angliai és a hazai életszínvonal közötti nagy különbséggel, illetve azzal, hogy itthon sokkal nehezebb szakmai karriert építeni.

Volt ugyanakkor egy nem kevésbé fontos kulturális oka is annak, hogy ismét elindult szerencsét próbálni: visszatérve még szembeötlőbb volt számára a közbeszédben is megnyilvánuló rasszizmus. „Mielőtt először elköltöztem, szinte fel sem tűntek a sokszor otromba cigány viccek, én is simán elütöttem ilyeneket. Az Angliában tapasztaltak után azonban már nem tudtam nevetni ezeken.”

Jó, ha pörög a szakterületed

Tamás mindegyik országban gyorsan beilleszkedett annak ellenére, hogy a nyelven – akkor már viszonylag jól beszélt angolul – kívül nem volt

semmilyen tapasztalata a célországokról. „Bár odaköltözésem előtt nem jártam még egyik célországban sem, sokat segített, hogy Angliában nem voltam teljesen magamra hagyva, élnek ott rokonaim, akik sokat segítettek a beilleszkedésben. Utána Írországtól már nem félttem, azt gondoltam, hogy olyan lehet, mint Anglia.” Amerikától viszont tartott egy kicsit – rá is hatottak az angolok körében dívó sztereotípiák –, de kellemesen csalódott. Mint írta, Kaliforniában például többen tudják, hol van Magyarország, mint az Egyesült Királyságban.

Volt benne kalandvágy és kellő merészség is, Tamás mégis a biztonságos utat választotta. „Minden országba úgy érkeztem, hogy megvolt az állásom és legalább az első egy-két hónap a szállásom.” Ebben egyébként szerencsésnek gondolja magát. „Általában úgy sikerült továbblépnem, ahogy elterveztem. Persze volt, amikor nem kaptam meg az állást, amire pályáztam, meg olyan is, hogy amivel megkínáltak, nem fogadtam el. Olyanra azonban sohasem kényszerültem, hogy elfogadjak egy alacsonyabb pozíciót, mint amire jelentkeztem. Egyébként arra volt példa, hogy a megpályázottnál magasabb pozíciót ajánlottak fel.”

Szerencsésében valószínűleg az is közrejátszott, hogy személyes érdeklődése és szűkebb szakterülete egybeesett. Mindhárom országban IT-biztonsági területen dolgozott-dolgozik. „Sajnos – illetve a saját szempontomból szerencsére – ezen a területen mind a mai napig nagy a kereslet a szakemberekre. Így könnyű volt elhelyezkednem a meglévő tapasztalataimat felhasználva” – írta.

Rómában élj úgy, mint a rómaiak

A munka azonban csak az élet egyik – bár nagyon fontos – szelete. A beilleszkedés sokszor a mindennapi élet nehézségein, illetve azon bukik el, hogy fontos apróságokban máshogy működnek az emberi kapcsolatok, a munkahelyi viszonyok stb. Tamásnak is akadtak problémái e téren. „A legnagyobb csalódás számomra az volt, hogy mennyire bürokratikus merevek a vállalatok. Angliában tapasztaltam meg először, hogy egyáltalán nem veszik jó néven, ha segítségnyújtás gyanánt elvégzed a kollégád munkájának egy részét. Ezzel ugyanis azt sugallod, hogy ő felesleges. (Azt hiszem, ezek a dolgok a szakszervezeti mozgalmak kezdetéig nyúlnak vissza.) Később Amerikában is belefutottam ilyen szituációba. Volt egy belső alkalmazás, ami csigalassúságú volt. Több évig könyörögtünk, hogy csináljanak vele valamit. Mivel nem történt semmi, átírtam, ami nem volt túl bo-

nyolult feladat, pár óra alatt megvoltam vele. A közvetlen munkatársaim, akiknek nap mint nap használniuk kellett a programot, hálásak voltak. A főnökeimtől viszont megkaptam a magamét, hogy miért ezzel foglalkozom, és különben is, ki engedélyezte. Ezeket elég nehéz megszokni.”

Az ellenben Tamás szerint óriási dolog, hogy a továbbfejlődési lehetőség és a szakmai karrier tényleg mindenki számára elérhető. „Úgy látom, ebben a csúcson az USA, ahol tényleg mindent meg lehet valósítani, ha nagyon akarja az ember. Még mindig a korlátlan lehetőségek hazája, ezért is van rengeteg utódja az annak idején garázsokban alapított HP-knek, Apple-öknek vagy Microsoftoknak... Rengeteg a startup. Némelyiket felvásárolják a nagyok, mások maguk is naggyá válnak, mint a Google vagy a Facebook. Persze sokan tönkre is mennek, de ez ott egyáltalán nem jár negatív stemplivel. Egy tapasztalat csupán, amit be lehet építeni a következő cégbe.”

Ami a hétköznapi életet, az emberi kapcsolatokat illeti, az tényleg nagyon más. Ebbe volt talán a legnehezebb beleszokni közép-európaiként. „Emlékszem, az elején a falra tudtam mászni amiatt, hogy mindenki megkérdezi: *hogyan vagy?*, de a válaszra már senki sem kíváncsi. Panaszkodni nem szokás, ha valaki a halálán van, esetleg megkockáztathat annyit, hogy *voltam már jobban is, de nem panaszkodom*. Persze sarkítok, mert ha valaki tényleg kíváncsi, és túl akar lépni a small talkon, akkor úgymint tovább kérdezzet, szóval kiderül, ha valóban érdekli őket az egyéni nyomorod. Vicces, de az angoloknál pedig mindig dívik a szép időnk van... típusú beszélgetés, igaz, főleg a vidéki kisvárosokban. Ez kívülállónak talán marhaságnak tűnhet, pedig mennyivel jobb, mint morcos képpel nézni egymást a villamoson.”

Londonban elég sok a morcos arc – írja. De a boltokban ott is kedvesek az eladók, nem harapják le a vásárlók fejét, ha nem készítették ki a kártyájukat előre. Ez a mentalitás az irodában is. Ha hibázik valaki, nem döngölik rögtön a földbe, hagynak javítási lehetőséget.

Kerülőutak, avagy magyar IT-szakemberek kalandjai külföldön

Dávid vagyok, beágyazott rendszereket fejleszttek Londonban

Bár papírja arról van, hogy villamosmérnök – némi szoftvermérnöki tanulmányokkal kiegészítve –,

Dávid ma már szenior szoftvermérnökként dolgozik a világ egyik legnagyobb autóalkatrészgyártójánál. Beágyazott rendszereket, konkrétan motorvezérlő rendszereket fejleszt.

Együtt dolgozunk

A munkahelyi kultúra középpontjában Tamás tapasztalatai szerint a kollaboráció áll. A légkör közvetlen, barátságos. A kollégák gyakran összejárnak kerti partira vagy egy péntek esti sörözésre. „Ez utóbbi persze Írországból a hírhedt ír alkoholfogyasztási szokásokból adódóan igazi extrém-sport. Ezek a kapcsolatok nagyban segítik a csapat munkáját, a tagok jobban segítik egymást, több energiát fektetnek a közös siker érdekében a projektekbe.”

A másik fontos elem, hogy sikk szakmailag fejlődni, és van is lehetőség eljárni szakmai fórumokra, kurzusokra, könyveket venni stb. Tamás szerint ez szintén hozzájárul, hogy a munkatársak jól érzik magukat a munkahelyükön. Arrafelé sokkal általánosabb, hogy az alkalmazottak tudják, mi a célja a munkájuknak: azoknál a cégeknél, ahol Tamás dolgozott, a felső vezetők rendszeresen meglátogatták a kirendeltségeiket, hogy a vállalat közeli és távoli céljairól beszélgessenek az alkalmazottakkal. Az is jó, hogy sok cégnél biztosítanak reggelit vagy ebédet, esetenként szocializálódásra alkalmas teret eszközökkel (biliárd, pingpong stb.), ahol meg lehet beszélni az aktuális problémákat, újdonságokat. „Annak idején Magyarországon ezt szolgálták a dohányzásra kijelölt helyiségek, de mivel

nem dohányzom, azokról a diskurzusokról nem őrök túl kellemes emlékeket...”

„A munkakörülmények egyébként általában jók, ha kell egy eszköz, és meg tudod indokolni, hogy miért, nem kekeckedik a beszerzés, hanem másnapra ott van az asztalodon. A projektek jóváhagyása már más tészta. Ez sokszor nehézkes, de bárhol a világon így lenne egy nagyvállalatnál.”

Menni-jönni

Minden külföldön dolgozótól megkérdeztük, tervezi-e, hogy visszatér Magyarországra. Tamás ebben eléggé kategorikus volt. „Nem tervezem, egyszer már megtettem, és megbántam. Akkor anyagiilag padlóra, szakmailag pedig állóvízbe kerültem. Persze soha ne mondjuk, hogy soha. Ha valamiért mégis arra kényszerülnék, hogy haza kell költözöm, azt hiszem mindenekelőtt evangelizálnám a barátságos és relaxált munkakörülményeket és az innováció fontosságát, ami mindig az egyénektől, és sohasem egy szervezettől jön. És mindent elkövetnék, hogy meggyőzzem a munkáltatókat arról, miért fontos nemzetközi szakmai rendezvényekre elküldeni a munkatársaikat, és azt is megmutatnám, hogy az ezeken szerzett tudást milyen belső rendszeren keresztül tudják továbbadni a kollégáiknak.”

Forrás: <http://bitport.hu/magyar-it-szakemberek-kalandjai-kulfoldon-1-resz>

Válogatta: Fonyó Istvánné